

4 PERSPECTIEVEN IN HET OMGAAN MET DIVERSITEIT

Waarom 4 perspectieven?

Taal

geeft een bril om naar de
realiteit te kijken, helpt
benoemen wat vaak impliciet
gebeurt, helpt om bewuster
keuzes te maken

Effect

keuzes zijn niet neutraal,
hebben effect op welbevinden
en leren van alle leerlingen

4 perspectieven

Term in de literatuur	Term in dit boek
Assimilatie	Assimilatie
Kleurenblind	Diversiteitsblind
Intercultureel	Pluralistisch
Antiracistisch	Antidiscriminatie

4 perspectieven

Assimilatie

- Doel: gezamenlijke identiteit voor meerderheid en minderheden
- Verschillen terugdringen
- bv. schoolvakanties, enkel Nederlands spreken, hoofddoekenverbod

Diversiteitsblind

- Meritocratie: waardering van unieke talenten (aanleg). Beloning en succes op basis van 'merites'
- Achtergrondkenmerken spelen geen rol
- Neutraliteit (bv. geen religieuze symbolen)

Pluralistisch

- Diversiteit als meerwaarde
- Verschillen en gelijkenissen waarderen
- Verschillende dimensies van identiteit
- Belang aan leren over gelijkenissen en verschillen

Antidiscriminatie

- School als microkosmos van samenleving, reproductie van ongelijkheid
- Openlijk politiek
- Kruispuntdenken: machtsposities op verschillende assen
- Sociaal activisme is inherent (je kan niet niets doen)

Oefening: sterktes en risico's van de 4 perspectieven

Assimilatie

- Doel: gezamenlijke identiteit voor meerderheid en minderheden
- Verschillen terugdringen
- bv. schoolvakanties, enkel Nederlands spreken, hoofddoekenverbod

Diversiteitsblind

- Meritocratie: waardering van unieke talenten (aanleg). Beloning en succes op basis van 'merites'
- Achtergrondkenmerken spelen geen rol
- Neutraliteit (bv. geen religieuze symbolen)

Pluralistisch

- Diversiteit als meerwaarde
- Verschillen en gelijkenissen waarderen
- Verschillende dimensies van identiteit
- Belang aan leren over gelijkenissen en verschillen

Antidiscriminatie

- School als microkosmos van samenleving, reproductie van ongelijkheid
- Openlijk politiek
- Kruispuntdenken: machtsposities op verschillende assen
- Sociaal activisme is inherent (je kan niet niets doen)

Assimilatie

- Sterk
 - .
- Risico
 - .

Assimilatie

- Doel: gezamenlijke identiteit voor meerderheid en minderheden
- Verschillen terugdringen
- bv. schoolvakanties, enkel Nederlands spreken, hoofddoekenverbod

Assimilatie

- Sterk
 - Streven naar gezamenlijke identiteit
 - Goedkoop en eenduidig als beleid: duidelijkheid, helderheid, vermijd discussies
 - Heel wat mensen die hier vragende partij voor zijn: onzekerheid vermijden
- Risico
 - Neutraliteit: opvattingen en praktijken van de meerderheid als 'neutraal'
 - Negatieve effecten op welbevinden en leerresultaten

Assimilatie

- Doel: gezamenlijke identiteit voor meerderheid en minderheden
- Verschillen terugdringen
- bv. schoolvakanties, enkel Nederlands spreken, hoofddoekenverbod

Diversiteitsblind

- Sterk
 - .
- Risico
 - .

Diversiteitsblind

- Meritocratie: waardering van unieke talenten (aanleg). Beloning en succes op basis van 'merites'
- Achtergrondkenmerken spelen geen rol
- Neutraliteit (bv. geen religieuze symbolen)

Diversiteitsblind

- Sterk
 - Wil vooroordelen en discriminatie neutraliseren
 - Positieve effecten als gelijkheid expliciet onderdeel is
- Risico
 - Maakt een blinde vlek van achterstelling van minderheden, wishful thinking dat dit er in de praktijk niet toe doet
 - Negeert identiteit van minderheden, vermindert thuisgevoel
 - Negatieve effecten op vooroordelen, welbevinden en leerresultaten

Diversiteitsblind

- Meritocratie: waardering van unieke talenten (aanleg). Beloning en succes op basis van 'merites'
- Achtergrondkenmerken spelen geen rol
- Neutraliteit (bv. geen religieuze symbolen)

Pluralistisch

- Sterk
 - .
- Risico
 - .

Pluralistisch

- Diversiteit als meerwaarde
- Verschillen en gelijkenissen waarderen
- Verschillende dimensies van identiteit
- Belang aan leren over gelijkenissen en verschillen

Pluralistisch

- Sterk
 - Omarmt diversiteit als een meerwaarde
 - Taal om vooroordelen te benoemen en aan te pakken, moeilijkheden zijn 'logisch' en kunnen samen aangepakt worden
 - Positieve effecten op welbevinden en leerresultaten
- Risico
 - Te veel nadruk op verschillen
 - > belang van inclusief verhaal
 - Gevaar van essentialistische voorstelling (dé Vlaamse, dé Turkse cultuur)
 - Niet alle culturele praktijken zijn tolereerbaar
 - Bevestigt bestaande machtsposities

Pluralistisch

- Diversiteit als meerwaarde
- Verschillen en gelijkenissen waarderen
- Verschillende dimensies van identiteit
- Belang aan leren over gelijkenissen en verschillen

Antidiscriminatie

- Sterk
 - .
- Risico
 - .

Antidiscriminatie

- School als microkosmos van samenleving, reproductie van ongelijkheid
- Openlijk politiek
- Kruispuntdenken: machtsposities op verschillende assen
- Sociaal activisme is inherent (je kan niet niets doen)

Antidiscriminatie

- Sterk
 - School die mee de samenleving maakt
 - Actiegericht: bestaande onrechtvaardigheden recht trekken (pluralistisch onderwijs onvoldoende)
- Risico
 - Dogmatisch: laat geen ruimte voor andere perspectieven
 - Absolute slachtofferschap en daders, stereotypering
 - Vakinhoud: dat er verschillende perspectieven zijn, maakt ze niet vanzelf gelijkwaardig
 - Polariserend, eerder dan verbindend

Antidiscriminatie

- School als microkosmos van samenleving, reproductie van ongelijkheid
- Openlijk politiek
- Kruispuntdenken: machtsposities op verschillende assen
- Sociaal activisme is inherent (je kan niet niets doen)

Voorspellers voor studiesucces

	Studierendement	
	r	β
Assimilatie	-.20³	.13³
Kleurenblind	.07	.05
Pluralisme	.12²	.10¹
Antiracisme	.06	.02
Inhoud	.11¹	.07
Didactiek	.10¹	.08¹
Houding	.21³	.17³
Intergroepscontact	-.03	.05
Discriminatie	-.20³	-.17³

Tabel Schoolcultuur en prestatie: correlaties (= r) en regressiecoëfficiënten (= β)

Noot: De regressiecoëfficiënten zijn gestandaardiseerde beta-waarden die werden bekomen na controle voor migratiestatus, vooropleiding, sociaal-economische status, leeftijd, kennis van het Nederlands en aantal opgenomen studiepunten.

¹ $p < .05$; ² $p < .01$; ³ $p < .001$.

Waar kies je nu voor?

- Niet 1 perspectief
- Pluralistisch – antidiscriminatie
- Verbindend – leren
- Iedereen verantwoordelijk: welzijn en leren van anderen

VRAGEN?

Assimilatie

- Doel: gezamenlijke identiteit voor meerderheid en minderheden
- Verschillen terugdringen
- bv. schoolvakanties, enkel Nederlands spreken, hoofddoekenverbod

Diversiteitsblind

- Meritocratie: waardering van unieke talenten (aanleg). Beloning en succes op basis van 'merites'
- Achtergrondkenmerken spelen geen rol
- Neutraliteit (bv. geen religieuze symbolen)

Pluralistisch

- Diversiteit als meerwaarde
- Verschillen en gelijkenissen waarderen
- Verschillende dimensies van identiteit
- Belang aan leren over gelijkenissen en verschillen

Antidiscriminatie

- School als microkosmos van samenleving, reproductie van ongelijkheid
- Openlijk politiek
- Kruispuntdenken: machtsposities op verschillende assen
- Sociaal activisme is inherent (je kan niet niets doen)